

Előfizetési ár: egész évre 12 frt. fél évre 6 frt. negyed évre 3 frt. Helyi távlati díj: 6-hasábos petit-sor 5 kr., helyegdíj minden bejelentésért 30 kr. — A „nyílt-tér”-ben 4-hasábos petit-sor 20 kr.

Megjelennek minden kedden, csütörtökön és szombaton.

Az előfizetési pénzek s a lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egyesületi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18. sz. a. inténdensök. — Bérmentetlen levelek el nem fogadtnak).

Előfizetési felhívás

„FÜGGETLEN LAPOK”

1868-ik évi folyamára.

Miután a „Független Lapok” a jövő év első napjától kezdve, mint kath. politikai napilap, fognak megjelenni, melyekhez minden hétfőn megjelenendő „Irodalmi és tanügyi heti közlöny” is lesz csatolva, van szerencsénk ezenel t. ez. olvasóinkat tiszteletteljesen figyelmeztetni, hogy, miután a lapunk kiállításai költségei ezentúl tetemesen megszaporodnak, kénytelenek vagyunk az eddigi előfizetési árakat is némileg felemelni, és pedig olyképen, hogy a „Független Lapok”-nak

Előfizetési ára:

egész évre 20 frt.
fél évre 10 „
negyed évre 5 „

A „Független Lapok”-nak minden előfizetője ingyen fogja kapni a „Hétfői Lapot” is. Azonkívül elfogadjuk külön előfizetést a „Hétfői Lap”-ra is; és pedig

egész évre 6 frt. — kr.,
fél évre 3 „ — „
negyed évre 1 „ 50 „

Együttal bátorodunk azon eddigi t. ez. előfizetőinket, kik két vagy több negyed évre előfizettek, tiszteletteljesen megkérni, hogy az eddigi hozzánk beküldött díjakat az új előfizetési árak összegeig kiegészíteni kegyeskedjenek.

Az előfizetési pénzek alulírt kiadó hivatalhoz intézendők.

Pest, 1867-iki decz. 10-ikén.

A kiadó hivatal,
3 korona-utca, 18. szám.

Pest, december 16.

Egyik lapársunk, mely magát a katholicus érdekek közlönyének tartja, minap közleményeket hozott a főpapi értekezlet befejezéséről, megjéve: miszerint a munkálát előbb ő Felségének, mint az egyház fővédnökének fog bemutatni, azután a m. kormányval közöltetni, mielőtt a nagy közönségnek adatnék át.

Tanulunk mindazon aggodalmaknak, melyeket e tudósítás keltett, hallottuk váltig azon nézeteket, melyek a fővédnökségi jog mai állása s az eljárás lehető jogkövetkezmenyei iránt elmondva lőnek.

Nekünk ugyan nincs tudomásunk ez

eljárás felől, de minden esetre tévesnek kell tartanunk az egész közleményt, vagy legalább annak felfogásait.

A magyar király fővédnöki jogáról már az 1848-ki főpapi értekezlet kimondá véleményét, s e részben oly praecis elvet állított fel, hogy attól nem hihetjük, hogy mostan valakinek eszébe is juthatna el térni.

„Egyhangulag kimondatott — így szól az Emlékirat — miszerint ő Felsége azon kormányzati legfőbb hatalmát, melyet mint apostoli király addig gyakorolt, az ujonnan alakult független felelős miniszteriumra át nem adhatja, mivel ez a magyar apostoli királyságnak személyes másra át nem ruházható joga, mely, ha ő Felsége azt tovább nem gyakorlandja, visszaesik az egyházra, mely azt a koronának átadta.”

Sőt azon püspöki értekezlet egyenesen kimondotta, hogy a fővédnöki jog az új kormányrendszerben, melyben a hatalom mobilisálható, a kormány által vagy annak befolyása alatt nem gyakorolható.

Es ezen nyilatkozványt a püspöki kar akkoron épen a kath. egyház szabadságának s idegenszerű befolyástól megóvásának indokából tette, miután az új kormányrendszer alapja az lőn, hogy az alkotmányos király csak felelős kormánya által intézkedhetik az ország mindennemű ügyeiben.

A viszony tehát, melyet az új alkotmányrendszer az egyházra nézve előállított, sokkal nagyobb horderővel bír, következményeiben sokkal kihatóbb, hogysem az egyház mai kormányzói attól könnyen elálltak vagy csak elállni akarhattak volna.

Es mi minél mélyebb hatásnak tartjuk egyházunk szabad voltára nézve annak megóvását oly befolyástól, mely természeténél fogva mobilisált s az új rendszerben egy énrre van ruházva, annál inkább csudálkozunk amaz értesítések megfontolatlan voltán.

Miért kelle épen e gyanura hajló napokban az aggályok forrását megnyitni?

Ha ilyesmi történt t. i. ő Felségének elterjesztés, és a magas kormány értesítése ez egészen más indokokból azaz más czélből történhetett.

Már 1848-ban kimondotta ugyan is a főpapi értekezlet törvényeinkből folyó azon jogát a kath. egyháznak, hogy az egyházi Zsinatokat tarthat. De ezek tartását ő Felségének mint apostoli királynak előterjeszteni illő is, rendén is van, valamint erről a kormányt is értesíteni kell.

Oly értelmezést tehát ezen eljárásnak adni, mintha még mielőtt az érdekelt status egyeteme hozzá szólhatna, s lehető észrevételeinek érvényt kereshetne, már is ezen munkálát legfelsőbb megerősítésen s a kormány megrostalónak szándékoltnak keresztül vitetni, a dolognak adni nem lehet.

Világosan és praecis kimondatott az elv,

miszerint a kath. autonomia, azaz a kath. közönség felekezeti szervezete vegyes tanácsközmány értekezésének tárgyává tétetik, még mielőtt a vég megállapodás kimondatnék.

Hiú tehát s alapl nélküli azon igen hangsúlyozott aggodalom, miszerint csak lett dolgok s befejezett tények közlésére hívatnák meg a vegyes tanácsközmány.

Ebből a főpapi eljárás megbirálására gyanút gerjeszteni, nem lehet jóakarató eljárás.

De épen ez legyen tanuság az ezen tárggyal foglalkozó közegek számára, mennyire óvatossá kell ma napokban lenni az értesítések közrebocsátásában, és fel kell ismerülnök a változott kelyezt exigenciáit, s tudniok kell, hogy az előbbi közönység helyére más érület jutott, és mint ez természetes, más véglét is helyt foglalt a féltékeny sensibilitás.

Ennek óvakodjunk tápszert nyújtani.

Mi a részvét buzgóságát szerencsés hódítmánynak tartjuk, ennek megnyerésén emberségesen működünk, tudtuk azt is, hogy ez nem történhetik a nélkül, hogy itt ott a reeradesunt vulnera-féle felzajlások ne mutatkozzanak, — de éppen a saját feladata az, hogy ezen visszanyuló ömlengéseknek a nagy ügy s szebb jövő érdekében gátat vessen, s semmiben se nyújtson táplálékot azon declamatókra, melyek ha modern zamatuak is, de keserü csöppeket hullatnak a még zavartalan lefolyás csendes menetébe.

Bécs, december 17.

Ugy látszik, önök hazájában nem nagy figyelmet keltett azon hír, hogy Beust birodalmi kancellár táviratilag kért Rómából fölmentvényt a concordatum kötelezettségei alól — a fejedelem, illetőleg kormánya számára.

A hír ugy adta a dolgot, mintha annak fenyegető záradéka is lett volna.

Mondatott ugyan is, hogy kérését Beust azon megjegyzéssel zárta volna be: ellenkező esetben a fejedelem kénytelenek fogná magát, mint alkotmányos uralkodó, találni egyoldala megsértésére a concordatumnak.

Napok előtt történt mindez. A távirat billenyei azonban, ugy látszik, még nem hoztak feleletet Vatikánból?

Miért? talán a megszakadt sodronyok nem állítatának mindekkorig helyre, vagy talán Antonelli neheztelő szívvel vette az osztrák császárnak Raascher bibornokhoz tett nyilatkozatát?

Egyik sem áll. Rómában saját helyzetéből tudná a szent szék, mily kritikus surlódások közé jut sokszor a közvéleménnyel valamely kormány, ha a tényekké vált társadalmi fogalmak, és politikai maxímák irányában könnyen elmozdítható gátot állít, s róla azt mondja, hogy az ledönthetlen. De másrészt azt is tudjuk, hogy ő szentsé-

gének a bécsi kabinet őszinte barátja, s maga a birodalmi kancellár, tisztelője. Mely érületéből nem csinált titkot Beust akkor, midőn advent első vasárnapján neje a főtemplomban péterfilléreket gyűjtötti pörzsölybe!

Szép, megható jelenet volt! A gyöngök, a nemesek, csordultig telve a könyörtlet érzetével, vigasztalni siettek az ősz, szenvedő aggastyánt Róma halmain!

De térjünk elejtett szövegünkre.

Ő Felsége alig tebetett volna ily lépést, mely afflictionem dedisset akkor, midőn a szorongattatás és háborúság napjai megsokasodtak az egyház fölött.

Politikánk a salzburgi találkozás óta világosan hajlik a tuileriák eszméi felé, s mig Napoleon seregét a pápa oltalmára küldé, s a szent szék jogait, érdekeit védeni akarja, a pápa függetlenségének megóvásában Bécsből alig fognak oly lépést tenni, mely a titkos szövetségest compromittálná.

De másrészt meg, ugy látszik, mintha a concordatum ügye nem lenne ily expediens által megoldva.

Egyes pontjai fölött ezen szerződésnek a birodalmi tanács pálcát tört amgy is, oly határozatokat hozván, melyek a concordatum cikkelyeit paralyssájják.

A közvélemény pedig az izgatottság napjai óta nem oly borzasztó calamitást lát abban, mint a hevület első pillanatában! Nem emlegetik annyira; nem zugolódnak ellene a nyilvános helyeken. A lapok is alább hagytak bántalmaikkal.

Az egyikét élelzap képei, rebusai, élcei mosolyt keltenek komolyabb következmények nélkül.

A papság azért még mindig ragaszkodik ugyan a concordatumhoz; de ezen eljárását azzal indokolja, hogy az új alkotmány más államegyháztörvényt nem adott mindekkorig, kénytelen tehát a fennlevő normait tartani szem előtt.

Sokan ugy is vélekednek már a papság sorai közt, hogy jobb szabadságot is nyerhet az egyház, biztosabb jogokat — mint a concordatumot. A szabadelvű párt ilykép eredménynyel proselytáskodik a parlament falain kívül is.

Mindenesetre igen érdekes lesz ezen ügy fejlődése és lefolyása. A krízis ingadozása elkerülhetlen, s társadalmi életünk családi viszonyaink közelről érintetnek ezen mozgalmak által; s bár egyesek érzelmei az első roham alatt szenvednek, a közegyetem tüve, jóléte mégis gazdasági gyümölcsöket fog abból arathatni.

Magyarország éjszakai közlekedési érdekeiről.

III.

Már a közmunka s közlekedésügyi miniszter úr Magyarország vasutálózatáról kiadott közleményében hangsúlyozta a gácsországi összeköttetést egy

által érintett billentyük mozgásba hoznak, megültik az érezhürokat. Már ebből lehet látni, hogy a zongora tárgyilagossága: azaz a művész egyénisége nem bír reá oly nagy behatással, mint p. o. a hegedűnél, vagy klarinettnél történik. Idegen okok támasztják a hangot. A hang, úgy szólva, előugrik. Nem lehet szorítás, vagy húzás által a hangot lekötöni, az által több bensőséget önteni bele, több hangot összeolvasztani, vagy más hangba átvinni. Hangjai rövidek, hirtelenül elhangzanak, a miért a zongorán az egyszerű melódiát nagyon bajos visszaadni, miután a hangokat nehezen lehet egymással összekötni. Azonban e hiány mégis némileg kárpótolva van azon könnyűség által, melylyel a harmoniára képes.

A hürok nagy száma, mind a tíz új használata, azon előny, hogy több billentyűt egyszerre lehet rajta verni, mely verésre a hangok mintegy önkénytelen előjönnek, s a harmoniára alkalmas teszik. Nagy baja az egyhangúság, a mi a sok oldalú hangkezelésre alkalmatlanná teszi.

A hangszerek által a természet hangban nyilatkozó élete meg van hódítva s általuk nyilvánítja magát. Ott vár kezelésre a hang, mint anyag; a művészi rendet s alapeszmét a zenész adja. Önkényt értetődik, hogy neki az egyes hangszerek természetéhez kell magát mindig alkalmazni. Nem lesz őszhang a dologban, ha a hangok művésze, számba nem véve illető hangszere uralkodó stylusát, csak úgy önkényileg bánik vele. Egy hangszer oly modorban akarni kezelni, a mint csak egy másikat lehetne, lehet bravoure, de nem művészet.

Midőn hanganyagról beszélünk, tulajdonképen a legelső hangról, az emberi hangról kellett volna legelőbb szólanunk. Tudjuk, mi különbözök az

lárnázó dobót, az érzékiségben felülmúlhatlan clarinetot, a hathatós, ideges oboát. A húrhangszerek közül a vonóhangszerek külön osztályt képeznek. Állati anyagból készül a hangelőhozó. Ez ember behatása, mely a hangot előidézi, itt inkább közvetett, mert rendszerint csak a húr s vonó lépnek érintkezésbe. De más felől a vonóhangszer nagy behatást enged a művésznek; annyira, mint a fenebb elősorolt hangszerek egyike sem. A fuvóhangszer a lehellettől függ, a mely életfeltétele s nem függ úgy a hangszer kezelőjétől, mint a könnyen engedelmessékedő, szolgálatra alkalmas, életfeltételektől nem függő kéz, mely a hürt játszó kedve szeriut kezelheti. Valóban nincs meg a hangnak azon ereje itt, mint a fuvóhangszereknél. De a fuvóhangszer erejét ellensúlyozva, a vonóhangszerek szívhez szóló sajátása van s oly bensőséggel dicsekszik, mint egy hangszere sem. Dacára, hogy a fuvóhangszernél művészi és hangszere közvetlenül érintkeznek, sem az érez sem a fa nem tud oly benső, érzésteljes nyelven beszélni, mint a vonóhangszer, ha egy művészi kézben vonó és hürok véghetlen bánatot, véghetlen örömet kifejeznek. Nagy előnye még a vonóhangszerek az is, hogy tetszes szerint lehet nála a hangokat nyújtani, összekötni, egybeolvasztani, továbbá a könnyű kezelési mód. Első a vonóhangszerek között a beagdu, mit méltán a hangszerek királynéjának neveznek. Jellemezni nehéz. Nincs kiállhatatlannabb, mintha valaki avatatlanul játszik rajta; nabb, mintha elnémul, makacsodik, éktelen; de e manyikorog, elmémul, makacsodik, éktelen; de e manyikaes hangszere, mely minden hangot tisztánlanul ad vissza, a művészi kezében a legengedelmesebb játékszerré válik. Lágú olvadozó, tiszta, légies, mint a lehellet, lejt akkor, mégis erőteljesen, düh-

TÁRCZA.

Aesthetikai tanulmányok.

A zenészet.

Egy hangszernél sincs annyira külön válna a megszólalás lehetősége az emberi egyéniségtől. Az ember szólal meg a főtában, kürtben, hegedűben; de az orgonában magasabb, a maga erejében az emberit túlhaladó, azt megsemmisítő hatalom zúg.

Megszólal az érezharang a toronyban; menj ki a rétre, mezőre s hallgasd hangjait; nem érzed-e hogy a természet is ünnepel? Ez egyszerű, hatalmas hangja a harangnak, mely független az ember egyéniségétől, legjobban az őseredeti, végtelen természettel rokonszenvez. A harang legáltalánosabb valami; a természet szózatá, de egyszerű, szép hangrendje miatt az ember széperzékére ható.

A fuvóhangszereknél az ember lehellete idézi elő a hangot. Az érezfuvóhangszerek közül megemlíthetjük itt a harsogó trombitát, melynek erőteljes rezgése minden nyugalmat néikülöztet, aztán a hatalmas, átható posaunet, a lágyabb hangú, vonzó, hangulatdús kürtöt. A fa- vagy nádhangszerek nem oly csengő hangúak, lágyabb természetűek s nem is igényelnek oly erős lehelletet.

Itt a szelid természetű, határozatlan jellemű, érzélgős jellemű főtát említhetjük első sorban, a

dolgoz... vagy úgy... mintha az... a kath... rlamenben... nni a kath... lam feláll... az 1848 iki... a kérdés... átorsággal... anutig sem... yakorlatát... s között a... nia elvével... oly módo... úszervezet... t pedig a... nek nagy... hajlani a... érdekeire... asában in... érdekek és... ul, kik un... ti többse... vonatkoz... t nézetekre... rt vellünk... met:... épségben... gy a püs... dományo... nem annak... ázra, s... tényezők... x. y... isztelel... becsülti az... yai tekin... gyelet is... Schiller... ldt, New... bár kö... új világ... iskolás... fogarozát... kézébe a... ut mutat... nek behi... "bizony... asóközön... győkeres... hoz csak... pi, amaz... ebizonyi... t számlá... az ember... zinek fáj... lnie, kik... zivéhez,"... "Pecso... Ormody... lám sza... nyszámot... an, s mig... külli má... gyetlen... de mi... a "Pe... Bolond... gyülléső... elveté... ország... atározta... ogja kö...

felől, más felől különös figyelmet fordított a stratégicus nézpontokra, s a Kárpátvonalat jelelte ki mint országunk egyik természetes bástyavonalát. Ezen előzmények után mi is —

Előterbe állítjuk e szempontot, mert lassankint szokunk azon gondolathoz, sajátkép felemelkednünk azon magasabb színvonalra, honnan hazánkat mint önálló államot minden bevégzettségében felkell szerelnünk az önállóság mindazon eszközeivel, melyek lehető kultúrádások ellen imponáló helyzetet adnak egy országnak, s ez által szerzik meg a biztonságot.

Ez — mint fő szempont — annyival inkább ajánlkozik nekünk, mert utóbb azt fogjuk látni, miszerint a védelmi szempont teljesen megfelel másnemű belérdekeink követeléseinek is.

Országvédelmi tekintetből, ma úgy tűnik fel előttünk mintha a véletlen éppen azon oldalról nyujtana támaszt hazánknak, honnan arra leginkább szüksége van.

Pozsonytól a Duna balpartján emelkedik egy hegygerince, mely félkörben folytonosan növekedve, körül fogja hazánkat s végkép Erdélyt körülkarolva, ismét a Dunára megy ki.

Ezen geográfiai helyzet adja országunk nagyobb felének a természetes védelme vonal egyik legerősbikét s ezt annyira megjelelte s kimutatta nekünk a természet maga, miszerint nem kell katonának lenni s tanult stratégicusnak, hogy e természeti nagyszerű bástyázat előnyeit felismerjük.

Ezen hegygerincezhez, mely mindannyi vizosztó is s jobbadán hazánk határvonalát képezi, keresztben vonuló völgyek csatlakoznak, melyek az átmenetelnek e gerinczen kevés könnyű átjáró pontokat adnak, mint a védelmi posztók egyes erősítési telepeit.

Ha már most ezen gerincezonallal párhuzamosan lehetőleg a hegyek lábainál s keresztvölgyek torkolatán keresztben átszelő vaspálya vonalat képzelünk s ezt kellő összeköttetésben az országos véderő egyes gyűlpontjaival, természetes, hogy bármely időben a véderő ezen természeti bástya, bármely pontján egyesíthető. Ezen párhuzamban futó pályavonal által tehát az ország véderője minden időben egy jelle központosítható levén, bármely ponton befőtérés fenyegetné az országot, azonnal ott teremhet az egész véderő és lávínaként özőnlenek az ellenségre, mely az országban behatolni akarna.

Az pedig hiddjük el, hogy kultúrádások ellen akkor vagyunk leginkább biztosítva, ha véderőnkünk kifejezve, azaz jól szervezett fegyveres erőnkét jól renlezett véderő posztók támogatják.

A Kárpátvonal stratégicus rendezése minden időben fontos feladatunk. Annyival fontosabb, mert az éjszakkaleti országrészen vonandó pályák benső hazai érdekeinknek is teljesen megfelelnek s ugyanazonosak az anyagi érdekek szempontjából felállítandó vonalokkal. Ugyanis:

Belforgalmi szempontok. Hazánk nagy része egészen különböző geológiai alkattal bír. Ezer négyszög mérföldet meghaladó Európa legnagyobb síkságát hegyvidék övezi körül.

E két vidék természeti alkata, egészen különböző ipartevékenységet mutat ki a vidékek külön lakosainak, ezek termék s

készítményeikben egymást egészítik ki, a hegy és térség lakói.

A hegyvidék kiválólag gyáriparra, a síkság lakói jobbadán a mezőgazdaság kifejtésére vannak hivatva, s egykoron a kulturális viszonyok emelkedésével annyira kiegyensúlyozták egymást, hogy egymásra támaszkodva, a jólét oly változatos eszközeit állíthatják elő s cserélhetik ki, melyre csak a vidékek lakói lehetnek hivatva.

Egyiknek éppen az van bőségben, mit a másik nem állíthat ki s ez által oly élelc esereviszony támadhat magában az országban, mely mindkét egészen különböző climaticus viszonyok közt élő népnek mindent könnyen nyujthat, mi az élet kényelmeihez tartozik s mit saját telke ki állítani nem képes.

Ha már most a gyáriparra hivatott hegyvidék keresztben egy főpályával köttetik össze s ezzel ismét több pontokon a térföld kapcsolva lesz, ezen esereviszony azonnal elé áll, s ma még alig sejtethető anyagi fejlődésnek válik alapjává.

Ezen a Kárpát alján vonuló s a hegyvidéket a térségtől elválasztó pálya volna sajátkép azon nagyszerű rakpartí alapvonal, hova a hegyi és térföldi termékek s készítmények kincsei halmazzatnának s kicsérélgetnének, s idővel egyes völgyeken szárnyvonalokkal volnának összekötendők.

Ezen kárpátjai a határral párhuzamos vonal volna emélfogva országvédelmi, és egyszersmind belforgalmi alapvonalunk, melyhez a többi ágvonatok csatlakoznának. (Folytatjuk.)

A törvényhozás működése.

A képviselő ház ülésait ismeretve, először és tisztelesen kell szólnunk azon törvényjavaslatokról, melyeket a pénzügyminiszter héttől terjesztett elő, s melyeket már röviden fölemlítettünk.

Az első, mely az indemnitásnak újabb három óra való meghosszabbítását tartalmazza, rendkívül fontosságu, miert is azt egész terjedelmében ezennel ide igtatjuk:

Törvényjavaslat.

az 1868. év első évnegyede folytán viselendő közterhekről.

1. §. Addig is, míg az 1867. XII. t. cz. 40 §-a értelmében a közös költségek fedezésére szükséges költségek meghatározása után az államköltségvetés a jövő évre előterjesztetik és törvényhozási tárgyalás folytán megállapítatik, a magyar korona országában jelenleg fenálló összes egyenes és közvetett adók, ugyszintén az államegyedűrságok a jövő 1868. évi január 1-től kezdve, ugyanazon évi márcz. hó 31-ig a folyó 1867. év alatt gyakorlatban volt rendszer szerint érvényben maradnak.

2. §. Ha az időközben is bármely adónemre nézve törvényhozási intézkedés jó létre, az a törvényes hivatalos lapban történt közzététele után a törvényben magában kijelölt mód szerint azonnal életbe lép.

3. §. Az 1. §-ban érintett három havi időszak alatt a pénzügyminiszter a belizagatási költségek fedezésére a jelen év folytán gyakorlatban volt eljárás szerint fogja a szükséges összegeket folyókká tenni.

4. §. Addig is, míg az 1868-ik évre a közös költségek összege megállapítatik, és az államköltségek után elvállalendő évjáradék: az állambevételéből a belizagatási költségek fedezése után fennmaradó összeg, az utólagos leszámolása fenn-

tartása mellett, a közös pénzügyminiszternek át-szolgáltatandó.

5. §. E törvény végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg.

Tekintetbe véve azt, hogy e törvényjavaslat a tényleges viszonyok elutasíthatlan követelménye, kétséget sem szenved, hogy azt a képviselő ház megszavazza.

Nem így a második törvényjavaslat. Ez a czukor és éteget szesz italok kivitelénél visszatérítendő vám- és fogyasztási adóról, valamint a kisebb kazánok megadóztatásáról szól s egyelőre is annyit meg kell jegyeznünk, hogy elfogadása valóságos csapás volna az összes szesz étegetési iparra.

Lesz még elég alkalmunk a törvényjavaslatra visszatérni, de előbbi állításukhoz fölemlíthetjük azt is, hogy a javaslat a jobb oldali klubban éppen nem talált helyeslésre s előbb — az eddigi megállapodások szerint — mindenesetre enquète fog összehívattatni, mielőbb a ház e javaslat érdemleges tárgyalásába boesátkozott.

Az előbbi törvényjavaslat valószínűleg még e hét folytán kerül megvitatás alá, az utóbbi csak hosszabb idő múlva.

S most lássuk az egyesületeket. A decz. 17-diki ülésben a képv. ház nagy többsége általánoságban, a részletes vita alapjául elfogadja a kereskedelmi s vámszövetségről szóló törv. javaslatot.

Az ellenzék súlyos vádakat, s figyelemre méltó kifogásokkal állt elő.

A vád abból állt, hogy a törv. javaslat nem más, mint szentesítése azon hagyományos ausztriai vámpolitikának, mely Magyarország ipara fejlődésének mindig utjában állt, mely ellen őseink annyit küzdöttek. Igaz ugyan, hogy látszatra s az ország most úgy érintkezik a lajtántúli tartományokkal, mint nemzet nemzettel, de az önállóság, függetlenség csak névszerint, mert az történik, a mit ő akarnak és szentesítetik mindaz, a mit eddig akartak.

Ezek súlyos vádakat, melyeket decz. 16-dikán Tisza Kálmán hozott fel s 17-dikén Ghyecz Kálmán ismételt; de a vádakat bebizonyításával az ellenzék adós maradt.

Kifogása azonban figyelemre méltó volt. Ez abból állt, hogy — a Várady Gábor által benyújtott határozati javaslat értelmében, — hivassék össze előbb enquète s csak ennek tárgyalásai után határozzon a ház e törv. javaslat felett.

A többség azonban elmellőzte ez indítványt. Azért — úgymond — mert az enquététől nem vár specíficus hasznót, mert a javaslatban oly általános elvek foglaltatnak csak, melyekkel mindenki, a ki e politikával foglalkozik, tisztába lehet.

De alighanem volt e mellett más — parlamenti idomból — be nem vallott oka is. Mint országgyűlésünk összes eddigi üléseiből kitetszik, az ellenzék minden lépten nyomon azon van, hogy halasztassa, gátolja a törv. hozás működését, és pedig a legtöbb esetben a nélkül, hogy a kérdéses javaslatok helyett gyakorlatilag jobbat tudna ajánlani.

E halasztási politika újabb, indokolatlan formáját vélte a jobboldal fölsimerni az enquète-javaslatban is s egyéb szempontok mellett ezért is ellene szavazott.

A törv. javaslat mellett Zsarnay Imre, Szakáll Lajos, Várady János, Besze János s aztán hosszabb zárbeszédben Gorove István a közigazgatási miniszter; — ellene Ghyecz Kálmán, Olgyay Lajos, Várady Gábor és Perczel Mór szözlöttek.

Az ülés legérdekeseb s egyszersmind legnevezeteseb jelenetét Perczel Mór beszéde képezte. Oly szenvedélyességgel szölt, mint a mostani

ülések alatt még soba sem. „Csak a kényszerűséggel lehet indokolni — így kiáltott fel — mind e törv. javaslatok elfogadását. Azt mondják, hogy ez a szabadság ára! Mióta veszik-e a népek aranyat a szabadságot? A vas volt ennek ára minden időközön át! Rabok vagyunk s az önállóság csak frázis!” S aztán arra emlékeztet a majoritást, hogy ma-holnap ideje lejár. Perczel oly indulatosan szölt, hogy egy ízben megragadta botját s azt a levegőben forgatá.

Besze János felelt neki. Arra emlékeztet, hogy ő is egyike volt azon öttek, kik közül Perczel e gy v. ala, kiket Széchenyi comiss — voyageur — politikuskoknak nevezett. Nem hallgatta a józan tanács, nem hallgatva Széchenyi iutó szavára, meggyéről megyére, helyről-helyre terjesztették az az agitatót — úgymond — s bevittük a nemzetet a forradalomba. Gondoljuk meg, hogy mennyit vesztettünk benne. Generáliskodtunk egy kicsit s bevontuk Ausztriát a tömérdek millió adósságba. Most észszel kell vissza szerezni azt, a mit akkor karddal elvesztettünk!

A baloldal megtapsolta Perczelt, zúgással fogadta Beszét s a házat a jelenet rendkívül meglepé.

A főrendiház decz. 17-diki ülésében terjeszté elő jelentését a 15 tagu bizottság, melyben a quota-törvényjavaslat elfogadását ajánlja. E jelentés alapján a főrendiház decz. 18-dikán meg is kezdé a törv. javaslat tárgyalását.

A kormány működése.

II.

A „Néptanítók Lapjának“ tervrajza:

Néplünk művelésében kétségkívül a népiskolák tanítóinak van leglényegesebb feladatak, s mondhatnánk: általában legnagyobb szerepük. E téren ő a folytonos alapvetők. Az ő működésük teszi lehetővé, hogy a lelkesek is óhajtott sikerrel munkálkodhassanak. Nekik kell a népet fogékonyra és képessé nevelni arra, hogy a nemzet tanultabb része nemestől és világszítógat hathasson lelkére; — hogy egyfelől újabb alkotmányos és társadalmi viszonyaink valóban polgárosítani bírják, mint viszont másfelől ő is javára tudja felhasználni átalakult viszonyainkat. — És közművelésünkben számukra kijelölt e fontos szerepük daczára éppen népiszkola-tanítóink vannak anyagi szegénységük és társadalmi elszigeteltségük által elzárva a műveltség forrásaitól, s a tanulás segéd-eszközeitől. — Folytonosan és majdnem kizárólag azok között élve, kik csak tőlük sajátíthatnak, de viszont nem nyujthatnak szellemi gazdagodást, ő maguk sem a művelt társas körökkel való érintkezésből, sem könyvekből nem szerezhetik meg azon értelmi világosságot, melynek hivatalos terjesztés volnának nem csupán az iskola tanteremében, hanem azon kívül a község lakosai között is. Tanítóink nagyobb része az újságokat is csak hírből ismeri, míg a civilizált országok némely városaiban a berkocsisok és napzsámok is a rendes hírlap-olvasó közönséghez tartoznak, s a hét bizonyos napján közkönyvtárakba járnak olvasni. Az még éppen ritka tanítóink között, a ki szakjához tartozó könyveket és folyóiratokat olvasna. Holott népiszkolai tanításunkban az éteget szükséges és gyökere javításokat csak akkor leszünk képesek eszközölni, ha tanítóink az oktatás mai fejlettsége felől kellően tájékozva leendnek, s annak haladásával lépést is tartanak.

A népnevelés terén végre is a tanítóknak van legtöbb tapasztalatuk, melyet a tanítgy kezelelének és intézőinek ép oly üdvös felhasználniuk, mint káros mulasztás volna figyelmebe nem venni. — Eddigél azonban nálunk sem i oly irodalmi közlöny nincs, melyben a tanítóknak módjuk volna tapasztalataikat, nézeteiket nyilvánosan egymással, az iskolai hatóságokkal és minden ügybarát közzölni. A tanító osztyálnak is nagyon megvannak e maga óhajtsái, bajai, fájdalmai, sérelmei, melyekre néha egy nyilvános felszólalás orvoslást eszközölne, de nincs, hol szöjt emlelni. A politikai és egyházi lapok e czélra felette szükén

A hangszerzenében a hangművész egy vagy több hangszer hangjai által érvényesíti érzelmeit. Az előadott érzések igaznak, szépek kell lenni; szép hangokban, mik közt benső törvényszerűség létezik, kell megterestiesen eszméjét, tekintettel az előadó hangszere is. Egységes az minden erőszakoltságtól menten bármennyire csapongva is: mégis valódisággal lesz megérkítve az érzelme a hangok által, mihelyest művész érti a hangművészet formai titkait. Tehát művének benső szükségességéből kell eredni; minden erőltetés ki van zárva. Itt is áll az általános szabály. Nem lehet ennél ugyanazon egyes formák szerint eljárni, de itt is főtökintettel kell lenni az ősszhangra, az egyenletességre, a helyes beosztásra, csoportosításra s a kerekiségre, a mint azt a legjelesebb zeneművek csoportozata mutatja. Mig másfelől a kisebbeket, a hol a zeneszerző egy rövid zenei gondolatot közöl, mely benső változatai s a hozzá rokon hangulatok között jár le, miket a főgondolat közt össze — az egyszerű láncszorozat jellemzi. Például a symphonia feloszlik több nagy, magukban ismét több más osztyált foglaló csoportokra. Tételéből és ellentételekből áll az egész: egy tétel hasonló, vagy különböző, ellentétes, mégis harmoniailag kezel észrebe megy át.

E lánczatokon át, mikben az átmenetek egymásba folynak, a sor a kiindulásponthoz tér vissza. Ez által az eszme kerek egésze van téve s megnyugtató érzés marad bennünk hátra. A nagy csoportozatban (Gruppenbild) az egyes kisebb csoportokra nézve éppen ez áll, de az eszme általában nem olynemű, hogy egy egyszerű módon lehetne érvényesíteni.

emberi hangok kor és nem szerint. A nőnemnek s a fejletlen férfi-kornak soprán, vagy alt hangja van. Tenor és bassus a kifejlett férfi hangja. Továbbá különbség van a mell- s a torok-hang között. Amannál a hang telt, szabadon jó; az a természetes hang, melyen beszélünk s a melyhez az éneket is kötni szoktunk. A torokhang a hanghézagok megrövidítése által keletkezik; úgy kell gondolni, mintha a torok hangszerré lenne alakulva, emélfogva a hangok, melyek nincsenek szavakhoz kötve, állanak neki rendelkezésére. Tudva van, mennyire különböző jelleműek az egyes hangok. A soprán a nőesség kifejezésével bír, egyesítve magában a nő minden előnyét s gyengeségét — tiszta, világos, gyöngéd, éles, szenvedélyes, röviden annak minden ellentétét magába foglalja. Mélyebb, enyhébb, komolyabb az alt. A tenor az ifju, tüzes férfi-erő-kifejezése. A bassus nyugottabb, durvább, áthatóbb. Közöttük a baryton áll, mint a soprán s ált között a mezosopran. Rendesen a hangzenei érvényesítésével a szó, a beszéd áll összeköttetésben. Csak kivételképen van a hang önállólag használva, mint p. o. a trillálkunal, hanggyakorlatoknál.

Feloztatták e szerint a zenei hangszer- és szó-zenére s azután a kettő egyesüléséből alkottak egy harmadik osztyált s így a zenében is kivitték a kedvencz hármás felosztást.

Ha felvesszük a szózenét, úgy találjuk, hogy benne a szóhang az énekig emelkedik, azaz a magas fokra esigazott érzés a szótagok hosszúságát s rövidségét jelentékenyebben kiemeli. A túláradt érzés hasonlólag magasabb és mélyebb, hosszabb és rövidebb hanghullámokban nyilvánlik, szerinte lesznek a szavak emeltek vagy szállanak alább, nyujtatnak el, vagy megrövidül-

nek. De a beszéd csak ott emelkedhet énekig, a hol a kedély igen fel van indulva. Minden elvont dolog s tisztán szellemi ki van tehát innen zárva. „Az értelem már a priori — előlegesen — törvényadó az természetre nézve, mint a miert az érzékek közre hatnak annak elméleti megismerésében, annyiban a mennyiben az lehetséges“, tessék a zeneszerzőnek Kant e szavait zenére átteni, meg látnok, mi sílne ki belőle, ha akár annak értelmét tiszta hangok által, akár pedig a mondottak nem értését vizsgálhatatlanságot mutató hangzavarral akarná a kíséretben kifejezni. Természetesen az érzelmet s a gondolatot nem lehet mindig könnyen elválasztani, sőt tulajdonképen nem is lehet kimutatni a határt, hol válnak el. A következő péld mind a két dologra elegendő világot fog deríteni. E kifejezést: „o atyám!“ mindenki könnyen képzelheti magának zenéleg, ha szerelemmel, a kétségbeesés könyörgésével, vagy gyászszal köti össze. De ezt: „atyának az oly embert nevezhetni, a ki gyermekét nemzett“, zenére téve, valami ostobaság, vagy nevetéses lenne a dologból.

Az ének a beszédbe különféleképen fordulhat át. Mig a legegyszerűbb módon csap át a beszéd az énekbe. A szavakban rejlő érzelme túlárás s az egész azon határozatlan zenéből, a mi minden beszédet jellemez, a határozott, tiszta kimért, tehát a művészetnek megfelelő zenébe megy át. A beszéd zenei drámai indulatot fejez ki. Vagy az is megessik, hogy a beszéd nem lép át zenébe, vagy jobban mondva, nem válik oly hatályossá, a mi minden beszéd-fejezésig emelkedjék. Csak megmarad a beszéd-hangnál, ennek határain belül azonban a legnagyobb erejt érzést tükrözi vissza, felhasználva a hangok éles kiemelését, a különböző hang-árnya-

latokat. De hangszer-kíséret jár vele. Az accordok fejezik ki a beszéd hangulatát; tömpább, vagy tisztább, lassabb vagy sebesebb rohamu hangok, őszhang, vagy ha kell, egyegy fűlsértő félhang adják a zenei kíséretet, mely általánoságban csupán a beszédrel egybeköttetésében érthető. Szavak s azokat ábrázoló általános hangulat szükséges hozzá. Ha a beszéd énekbe megy át: a kíséret megmarad.

Másodszor, megfordítva, a zene tér át a beszédbe. A kíséret ekkor is járul az énekhez. Ekkor az általános hangulat elenyészik s csak a hang erősbödött meg, de az szerfelett hathatós lehet miután emberentúli magasságra emelkedett.

Vagy a zene csatlakozik az énekhez s minden nemű rendelkezésére álló erővel a hangulatot kifejezi. Hangváltozatosságát veszi igénybe. Részint általános hangulatot fejez ki, az éneket emeli. Némely hangjait kíséretül használja; másokkal a mellékhangulatokat, vagy az éneknek jobban megfelelőket fejezi ki. Melódia és harmonia együtt működnek. A beszéd szűkkörűségét, mely minél tisztább, annál határozottabb, körülírta, általánoságával egészíti ki. Az énekes p. o. a ki ezt éneklí, „ah szívem, mélyen át van hatva,“ bármily finom árnyalatokkal énekelje is el, ha a művészet magas polczán áll, a szavak általános jelleme daczára mégis ezután egy érzelmet fog kifejezni, p. o. egy búss-fájdalmast. A zene ellenben a maga hatalmával fogva, félelmet, kétségbeesést egy felvillanó reményt, mind azt, a mi csak ilyes érzésneknél hatályos lehet, ki tud fejezni s ilyvel fogalmat nyujt ezen érzelme általános jelleméről. Az ének körül minden hozzá hasonló érzelme zenei alakban kristályszertűleg egyesítve van.

nyithatnak tért, említtetvén néha rülk a figyelmet.

E hiányokon a nitók lapj s adréti iven me iskola tanítójának feladata leend:

1. Minden, a hivatalos kormán kedéseket közzölni.

2. A politika vezetésebb (bel-és országgyűlés tanácskozásairól).

3. A népevelés leg hazánkban is mertetni. Idevona ket megvitatni. N sz szemmel tart előt felmutatni, s és eszmecseré ált.

4. A népiszkolák s az országos szakismeret.

Egy szöval: tők érdekeit kép mely a néptanító hozzon a rájuk ne másfélől szabad t nézeteiknek nyit.

Magától ért la pja“ általában közönye lévén, c mind a leányneve E kijelölt köv lapunknak a köv

Hivatal.

A népnevelés den hazai kormán desék és szent közlése.

Tár.

E rovat alatt 1. a) belföldi b) országos 2. a) külföldi eseményekről me velésre vonatkoz

Nép.

1. Vezérez 2. Külföldi történet nevezetese külföldi lapok sze 3. Egylete egyletek s hasonló méltartása. 4. Levelez sok az iskolák és 5. Apróság réből apró újdonsá 6. Könyvis iskolai kéziköny magyarázó tanköi poktatásra tartozó könyvekre fordítu tünőbb külföldi ir dunk. 7. A Tárcz sebb értekezéseke kivonatait közleni Végre. 8. Köznyvé veknek címét, ár meg röviden, me nak ajánlhatjuk. Az utolsó lap sek töltik meg. A lap minde hogy vasárnap az hassák.

Hogy a tanító érdeklődő minden „Néptanítók ra, és pedig posta egy évre 3 ft

La

Magyar ságban vasár gíl azon cikksok pártjának fel

Ezen éles és P. Naplónak mint államfé Kossuth műkö tetik ki, t. i.

A függetl az orosz s a dunai c Napoleon

A két első a utósó pont a magy a külföldön vonat

Némi érdeket hogy Szilágyi nézve felvilágosítá szerezhetett, és a magában is törté volt, vagy általában

A függetlensé cogenitura a hazá a történelem, mel lágitani lesz eleget A két utósó p

nyithatnak tért, és idegen tárgyak között elszórtan említtetvén néha a népiszkolai dolgok, hamar elke-
rültek a figyelmet.

E hiányokon akar lehetőleg segíteni a „Né-
pitanítók lapja”, — hetenkint egyszer, nagy-
sadréti iven megjelenő s hazánkban minden népi-
iskola tanítójának díj nélkül járó oly lap, melynek
feladata leendő:

1. Minden, a népiszkolai tanügyre vonatkozó
hivatalos kormány-rendeleteket és országos intéz-
kedéseket közölni.

2. A politikai ügyek kizárásával a közélet ne-
vezetesebb (bel- és külföldi) eseményeiről, különö-
sen az országgyűlésnek a nevelés ügyre vonatkozó
tanácskozásairól rövid értesítéseket nyújtani.

3. A népnevelés terén egy a külföldön, mint fő-
leg hazánkban felmerülő minden mozzanatot is-
mertetni. Idevonatkozó minden fontosabb kérdése-
ket megvitatni. Népiszkolai állapotainkat folytono-
san szemmel tartani; azok hiányait a nyilvánosság
előtt felmutatni, orvoslásukra javaslatokat közölni
és eszmésere által a nézeteket tisztázni.

4. A népiszkolai neveléshez és tanításhoz szük-
séges szakismereteket közölni.

Egy szóval: lapunk a népiszkolák és néptani-
tók érdekeit képviselő oly közlöny akar lenni,
mely a néptanítókak egyfelől koronként tudomást
hozzon a rájuk néz e legszükségesebb dolgokról;
másfelől szabad tért nyisson tapasztalataiknak és
nézeteiknek nyilvánosság elé bocsátására.

Magától érthető, hogy a „Néptanítók
lapja” általában a nép-, elemi- és polgári iskolák
közönségének, egyképpen felkarolja mind a fu-
ndus és a laikus nevelés ügyét.

E kijelölt közelebbi céloknak megfelelőleg
lapunknak a következők rendes rovatai leendének

I.

Hivatalos közlemények.

A népnevelés- és oktatásügyre vonatkozó min-
den hazai kormány-rendeletek, országos intézke-
dések és szentesített s kihirdetett törvények
közlése.

II.

Társadalmi ügyek.

E rovat alatt rövid heti szemlést adunk:

1. a) belföldi, — különösen
- b) országgyűlési, — és
2. a) külföldi nevezetesebb társadalmi azon-
eseményekről, melyek a közművelődésre s közne-
velésre vonatkoznak.

III.

Népiszkolai ügyek.

1. Vezérezikkek s cikksorozatok.

2. Külföld. A népnevelés terén külföldön
történet nevezetesebb események; erre vonatkozó
külföldi lapok szemléje stb.

3. Egyesületek. Népnevelési egyesületek, tanítói
egyesületek s hasonló társulatok működésének szem-
meltartása.

4. Levelezések. Lehetőleg rövid tudósítá-
sok az iskolák és tanítók viszonyairól.

5. Apróságok. A népiszkolák és tanítók kö-
réről apró udjóságok.

6. Könyvismertetések, különösen nép-
iskolai kézikönyvekről, a tanítók számára írt
magyarító tankönyvekről, és mindennemű, a nép-
oktatásra tartozó művekről. Bár kiválóan a hazai
könyvekre fordítunk figyelmet, de a mellett a ki-
tünőbb külföldi irodalmi terményekről is szólan-
dunk.

7. A Tárcaiban a tanítást tárgyazó jele-
sebb értekezéseket, és kitünő külföldi művek rövid
kivonatát közlendőjük.

Végre.

8. Könyvészeti rovatunkban azon köny-
veknek címét, árát és tartalmuk mivoltát említjük
meg röviden, melyeknek megszerzését tanítóink-
nak ajánlhatjuk.

Az utolsó lapot könyvtársi és egyéb hirdeté-
sek töltik meg.

A lap minden héten oly napon jelenik meg,
hogy vasárnap az ország minden részében olvas-
hassák.

Hogy a tanítókon kívül népnevelésünk iránt
érdeklődő minden ügybarátot megszerezhessek a
„Néptanítók lapját”, előfizetést is nyitunk
rá, és pedig postai megküldéssel
egy évre 3 ftal, és félévre 1 ft. 50 krral.

Lapszemle.

Magyar lapok. A „Magyar Uj-
ságban” vasárnap befejezte Szilágyi Vir-
gil azon cikksorozatát, melyet a P. Napló és
pártjának felirat alatt rége megkezdett.

Ezen éles és hosszú polemikára ürtgyűlt vette a
P. Naplónak cikkét, melyben Kossuth
mint államférfi állítatik elő, s melyben
Kossuth működéséből négy fő momentum emel-
tetik ki, t. i.

A függetlenségi nyilatkozat,
az orosz secundo genitura,
a dunai conföderáció.

Napoleon herceg megkínálása a koronával
A két első az 1849-iki eseményekre, a két
utolsó pont a magyar emigráció azotai működésére
a külföldön vonatkozik.

Némi érdeket kölcsönzött e polemikának az,
hogy Szilágyi Virgil a két utolsó pontra
nézve felvilágosított csak Kossuth-tól magától
szerezhetett, és a sok kősa hírek között bír már
magában is történetileg is érdekel tudunk, mi-
volt, vagy általában volt-e valami a dologban?

A függetlenségi nyilatkozat és orosz secun-
dogenitura a hazában lefolyt dolgok. Ezen tények
a történelem, melyeket hazai forrásokból megvi-
lágitani lesz elegendő alkalmunk.

A két utolsó pont az emigráció külföldi törté-
netéhez tartozik, s már magában kényes természetű
dolog, kivált az utolsó, hol a pártok gyanúsításai
is belejátszanak a történelem megzavarására.

Kiemeltük a minapi szemlémben, miszerint
a dunai conföderáció iránt Szilágyi
Virgil felvilágosításai után is nemcsak komoly
és átgondolt terv létezett, de azt Kossuth
1851-ben kezdeményezte, 1862-ben az olasz kor-
mány részéről az ügy előmozdítására küldetés is
történt a keletre, s Carini-nak mint küldöttnék
Kossuth bizonyos pontozatokat írt alá, ugyan-
azokat, melyek azon évben az olasz „Alleanza”
című lapban megjelentek, köztudomásra jutottak.

Ez, mint lett dolog történelmileg bir érdekekkel,
és mint ilyen, lehet beszéd tárgya. Szilágyi
Virgil polemikájából azonban ezen pontra nézve
azt is látjuk, hogy ezen tervet még ma is a civi-
lisatió egyik legnagyobb exigenciá-
jának, hazánk függetlenségének s jó-
léte felvirágzásának egyedüli bizto-
sítékául tekinti, minek bizonyos testesülést
jövendőül.

A terv tehát nemcsak létezett azon sötét évek-
ben, de létezik ma is, s ha Szilágyi leveleiben
elszört érintésekre figyelmeztünk s azon körül-
ményre, melyre világot az utolsó — Napoleonra
vonatkozó — levelet, hinniünk kell, hogy ezen
conföderationalis lidérez ma éppen úgy nyomást
gyakorol az emigráció megfoglyatkozott tagjaira,
mint 1862-ben, és komoly törekvések tárgya.

Miután külön megkezdettük e conföderáció-
nális kérdés fejtegetését, e helyen csak constati-
rozni akartuk, miszerint a terv ma is még ko-
molyan foglalkodtatja az emigrációt, sőt a keleti
kérdés bonyodalmi előtérbe tolván, okunk van
hinni, miszerint éppen és kivált most forog ez kö-
zöttök szóban.

Az emigráció feje odakünn igen jól tudhatná,
hogy a mi évek előtt még talált magyarizatot a
magyar nemzet teljes elnyomott állapotában, tán
némi jogosultság színt is adta a dolognak, — az ma
már egészen más betudás alá jó.

Ma már a magyar nemzet szabad, alkotmá-
nyos viszonyok közt szabad tehetőséggel bír s csak
egyedül maga a nemzet jogosult önmagáról s sorsá-
ról rendelkezni, — más senki.

Diplomatiát tartani, a magyar nemzet érdekeit
a külföldön képviselni s előmozdítani csak a ma-
gyar királynak van joga, és a magyar országgyű-
lésnek van egyenesen is, delegáltjai által is köz-
vetlen hozzászólási joga — más senkinek.

A külügyi viszonyok intézése kétségfeletti kö-
zössége az országnak Ausztriával, de nem
Kossuthal.

Szilágyi orszámiájának, mi azt köszönjük
hogy némileg világot vet az emigráció mai törek-
véseire is. Kossuth nem az az ember, ki a diplo-
mátiára termett, ő ha a szószekeken van, vagy a toll
kezeben az elragadtatás, az inspiráció s titko-
lózni nem tud. Szilágyi, mint leveleiből észre-
vehető, közel sngalmazott mindenestire.

Ha tehát irodalmi működésöknek egész com-
plexusát egybefoglaljuk s Szilágyi utolsó leve-
leiből nyert leleplezésekkel összevetjük, egész mai
intentiókról teljesen világos képpel bírnak.

Fényes illusztrációja ez mindazoknak, miket a
szélső bal határozott forradalmi álláspontjáról
mondottunk. Mihez zött csak e helyen Szilágyi
utolsó cikkéből két feltűnő dolgot jegyzünk fel ma:

Egyik azon tény, miszerint Szilágyi a ko-
rona megkínálását nézve Kossuthra hivatkozva
nézve constatálja, sőt azon nyilatkozatot, melyet
Napoleon hgnék szájába tesznek Kossuth-
ról: ez ember nekem nem tetszik, úgy
kinálja a koronát, mint egy szippantást
szelenczejéből! óriás kacésának nyilván-
ítja, s épen ellenkező érzelmeiről beszél ma is.

Másik azon sötét kép, melyet a közel jövőről
ekkép mutat fel: „Nagy és veszélyessé
válható complicatiók elé megyünk. A nemzet
válnaponton áll. Válnaponton
inkább mint valaha.”

És éppen kik ezt így látják, így hiszik, azok-
nak kell a nemzet kedélyét örökös nyugtalanság-
ban ma tartani, a fennálló törvények ellen izgatni,
tüntetésekkel szítani a békétlenséget, a kormányt
zibbasztani, az országgyűlést gyanúsítani.

Ez a legbiztosabb út a válságok elé menni! —

BELFÖLD.

Pest megye rendkívüli bizottmányi
közgyűlésében szerencsésen megcsinálta tehát a
sérelemi föliratot, melylyel a kormányt bepanaszolja
a törvényhozásnál, orvoslást kérve mindazon sé-
relmekért, melyeket a miniszteriumtól elszenve-
dett.

Ez általánban véve kétségkívül nemcsak jogos,
de nagyon komoly esemény is. Jogos, mert a megye
bizonyos dolgokban csakugyan más véleményben
lehet, mint a kormány, joga van, hogy, midőn
véleménykülönbség daczára teljesíti a kormány
rendeleteit, azért panaszt emel törvényhozás előtt.
S komoly, mert a végrehajtó — hatalom oly két-
nevezetes közege, — mind a miniszterium s a me-
gye — közötti összeköttetés minden estre felhívja
mindazok figyelmét, kik közviszonyaink fejlődését
érdekeltséggel kísérik.

Ily előnyös helyzetben lévén Pest megye, hi-
vatkozhatván arra, hogy bár nézete a kormányétől
eltérő, a törvény iránti tiszteletből teljesíté a ko-
mány rendeletét, állása egész méltóságával lép-
tett volna a képv. ház elé.

De Pest megye többet akart tenni, mint a ve-
nyit tehetett s így kevesebbet ért el.

A megye bíról hívja fel az országgyűlést
így mint panaszos félnek a bíró előtt egyszerűn,
őszintén s egész méltóságával kellett volna előadni
a panaszt.

A megye azonban nem ezt tette, hanem fel-
iratában az ellenvéleménynek sokszoros ellen-
mondásai daczára meghagyta mind azon értelmet-
len, dagályos s mindenesetre fölösleges dicsolu-
sokat, melyek mint a nagy pipájú s kevés dóbányu
táblabíró — politika édes reminiscenciáiképen
csengethettek ugyan, de mit sem bizonyítanak.

A megye feliratában kijelenté, hogy a nem-
zetnek nincs már több veszteni — valója, holott
éppen az, hogy ezt kimondhatja, és pedig kimond-
hatja oly képv. ház előtt, melynek zöld asztala
közül piros bársonyos karszékeken felelős minisz-
terek ülnek, mondjuk, éppen ez nem bizonyítja-e
az ellenkezőt, azt, hogy mégis van valami vesz-
teni való?

Mi teljesen correct, helyes s törvényesnek
tartjuk a megye eljárását, s éppen azért óhajtottuk
volna, hogy ne nélkülözze volna ez — a méltóság-
geu.

A közgyűlésben, melyen e felirat szerkesztését
megvitták, számos hang emelkedett a felirat,
vagy hogy igazi nevén nevezzük, a kérvény [módo-
sítása mellett, de Nyáry Pál s utána a baloldali
szónokok kéréshetetlenül ragaszkodtak minden szó
és minden szó minden betűjében s így végre is úgy
fogadták el azt, a mint az Rákóczy s gr. Ráday
főjegyzők jónak találták összeszerkeszteni.

A megye nemcsak az illetékes bíró elé vitte
ügyét, hanem mindjárt bíraskodott is s véleményt
mondott saját ügyében.

S ez a — tévedés.

— Berlinben nem a legjobb néven fogad-
ták a württembergi kamarák határozatát; bár a
hivatalos közegek nem igen akarnák is elismerni.
Berlinben arra vártak, hogy a két délnémet királyi-
ság valamiképen majd csak kijelenti, hogy az
„aki szövetségbe lépni nem idegengedik, ha-
már aztán későbbi időben tenné is; de úgy meg-
kellett a porosz kormánynak győződnie, hogy be-
kebelezési tervéi legalább is nagyon koraiak, ha
még meg találnának is idővel érni.

Tek. Szerkesztőség!

Legutóbbi levelemben a leendő kath. auton-
omia életkérdését voltam bátor fészegetni. Téved-
hettem, midőn a parlamentet oly könnyű szerrel
állítam katholizáltathatónak. Különbön felfogásom
mathematikai képleten alapul.

Most sem tagadom el parlamenti rokonszenve-
met, s azt gondolom, hogy miután az 1848. 3. §. és
20. §. egymást kizárják, s míg a 3. §. értelmében a
királyi kegyjog az ellenjegyző miniszterre
esik mint exequensre, a ki a változó parlamenti
többség szerint na ez, holnap az lehet; addig a 20.
§. a vallásszabadságot kimondja, az államot az
egyháztól elszakítja.

Ha összevetem tehát a két törvényezik értel-
mét be kell látanom, hogy a kegyuri jog a fejede-
lem személyében a koronától ha nem választatik el,
a miniszterium kezébe jut a katolikusok vallási
ügye; ha pedig elválasztatik a fejedelem, mint bár-
mely más magán személy, fog köztünk állani —
hatalom nélkül, tehát épen a kegyuri jogok alap-
feltétele nélkül.

Szerző is látszott érezni a következmények
ezen sulyát, de nem mert belenyúlni a — darazs-
fészékbe.

Meglehet, hogy talán sikerül valami ügyes
expedienst kitalálni ezen legfelsőbb patronatusi
jog böles elrendezésére; de félek, hogy örökös fé-
lelem és örködésre lesz szükségünk.

Ha azonban a legfelsőbb kegyuri jo-
gok, a katolikus statusnak adatának,
autonomiánk bevégzett egész lenne, önmagában
hordván a korona veto-jogát és végrehajtó ha-
talmát!

A concordatum ügyét is felvette értekezletébe
szerző.

Azt mondja róla, hogy „a magyar egyház el-
tűtetvén régi alkotmányos jogaitól, a concordat-
umban legalább közzvetve, a bécsi burokrátia
elnyomása ellen védelmet, az egyház jogainak biz-
tosítását, s az antikatholikus áradat ellen gátfalat
remélt találhatni. És a mennyire a magyar
egyház sajtósága megengedte, el is
fogadta, noha az egész terjedelmében
nálunk nem érvényesítettett.”

Ezen concordatum körül, hogy mi érvényes és
mi nem érvényes, mondja szerző, most sem az
egyház, sem a kormány nincs tisztában. Azért
szerző óhajtott volna, hogy a kultus miniszter kér-
dést intézett volna a magyar püspöki karhoz, az-
iránt, mi módon lenne eszközölhető, hogy a feje-
delem és sz. szék között létrejött concordatum
akként hozassék összhangba a megkoronázott ki-
rály apostoli jogával és a felelős kormányrendszer-
rel, hogy meg ne sértsenek azon tekintetek, me-
lyeket ily szerződések igényelnek, midőn mind a
két szerződőfél felség.

Mi lesz a concordatummal nálunk, valóban nem
tudjuk. Azt sem tudjuk, vajjon püspökeink, midőn
az autonom egyházi szervezetet akarják híveiknek
megadni, észszerűnek találják-e a concordatum
ügye mellett lándsztórní?

Törvényhozásunk mári s túltette magát a con-
cordatumon s úgy emlékszünk, hogy az egyház
részéről az ellen tiltakozás mind ekkor nem
történt.

Annai az elkeseredés a szerencsétlen Bach-
korszak iránt, hogy annak egyetlen intézménye,
tehát a concordatum sem tudta elkerülni a közvé-
lemény kárhözvátatását.

Vajjon fogna-e törvényhozásunk a concordat-
um ügyében velünk alkubaboacsájkozni, nem tu-
dom. Különbben mindezen kérdést nem jogi érte-
kezletek, hanem fájdalom! szigorú tények döntik el.

Átmeny szerző kulturánk egyik tűzhelyére a
m. k. egyetemre.

Az 1848. 19. §. melynek első szakasza így
szól: „Az egyetem egyenesen a közkutatási mi-
niszter hatósága alá esik.” Ezen rendelet nem
igazságot, és a 20 §-kel ellenmondásban van.

Ami szerző e pontban az egyetemről mond,
könyvének legsikerültebb része. Sok közművelési
rokonszenven alapszik eszmenete e pontban, a
hol a vallási titulem a nemzeti műveltség felvirág-
zásának forró vágyával ölelkezik.

Szerző vitája egyetlen kath. jellegét, s
tiltakozik a 19. cz. ellen, mely azt államintézmény-
nyé teszi. Az állam állítson külön egyetemet maga
számára; de a felekezeti tulajdönt ne sértsé.
Egyetemünk felekezeti jellege nem volt az intole-
rantiának szítója e hazában, és most sem az, midőn
egyetemünk katholicitásának czime és szelleme
mólett szót emelünk.

Az Olasz kamarában még épen nem csönde-
sült le a vihar, mely az ülésszak kezdetétől fogva
elemelkedett. A róma-ellenes követek vetélked-
nek egymással a francia kormány eljárásának
roszálásában, így legközelebb Crispi egész el-
keseredéssel emel szót Rouher-nak azon nyilatko-
zata ellen, hogy Olaszország „soha nem fogja birni
Rómát.” Minghetti és Visconte Venoste
kifejtik miniszterialis tevékenységük alatt követett
programjokat és a jelen helyzet nehézségének
bűnével a jelenlegi kormány programját vá-
dolják.

Ennyi, a mit a külesemények jelenlegi állapo-
táról a legújabbban érkezett hírekből combinalha-
tunk.

Az Olasz kamarában még épen nem csönde-
sült le a vihar, mely az ülésszak kezdetétől fogva
elemelkedett. A róma-ellenes követek vetélked-
nek egymással a francia kormány eljárásának
roszálásában, így legközelebb Crispi egész el-
keseredéssel emel szót Rouher-nak azon nyilatko-
zata ellen, hogy Olaszország „soha nem fogja birni
Rómát.” Minghetti és Visconte Venoste
kifejtik miniszterialis tevékenységük alatt követett
programjokat és a jelen helyzet nehézségének
bűnével a jelenlegi kormány programját vá-
dolják.

Ennyi, a mit a külesemények jelenlegi állapo-
táról a legújabbban érkezett hírekből combinalha-
tunk.

Az Olasz kamarában még épen nem csönde-
sült le a vihar, mely az ülésszak kezdetétől fogva
elemelkedett. A róma-ellenes követek vetélked-
nek egymással a francia kormány eljárásának
roszálásában, így legközelebb Crispi egész el-
keseredéssel emel szót Rouher-nak azon nyilatko-
zata ellen, hogy Olaszország „soha nem fogja birni
Rómát.” Minghetti és Visconte Venoste
kifejtik miniszterialis tevékenységük alatt követett
programjokat és a jelen helyzet nehézségének
bűnével a jelenlegi kormány programját vá-
dolják.

Ennyi, a mit a külesemények jelenlegi állapo-
táról a legújabbban érkezett hírekből combinalha-
tunk.

Az Olasz kamarában még épen nem csönde-
sült le a vihar, mely az ülésszak kezdetétől fogva
elemelkedett. A róma-ellenes követek vetélked-
nek egymással a francia kormány eljárásának
roszálásában, így legközelebb Crispi egész el-
keseredéssel emel szót Rouher-nak azon nyilatko-
zata ellen, hogy Olaszország „soha nem fogja birni
Rómát.” Minghetti és Visconte Venoste
kifejtik miniszterialis tevékenységük alatt követett
programjokat és a jelen helyzet nehézségének
bűnével a jelenlegi kormány programját vá-
dolják.

Ennyi, a mit a külesemények jelenlegi állapo-
táról a legújabbban érkezett hírekből combinalha-
tunk.

Az Olasz kamarában még épen nem csönde-
sült le a vihar, mely az ülésszak kezdetétől fogva
elemelkedett. A róma-ellenes követek vetélked-
nek egymással a francia kormány eljárásának
roszálásában, így legközelebb Crispi egész el-
keseredéssel emel szót Rouher-nak azon nyilatko-
zata ellen, hogy Olaszország „soha nem fogja birni
Rómát.” Minghetti és Visconte Venoste
kifejtik miniszterialis tevékenységük alatt követett
programjokat és a jelen helyzet nehézségének
bűnével a jelenlegi kormány programját vá-
dolják.

Ennyi, a mit a külesemények jelenlegi állapo-
táról a legújabbban érkezett hírekből combinalha-
tunk.

Az Olasz kamarában még épen nem csönde-
sült le a vihar, mely az ülésszak kezdetétől fogva
elemelkedett. A róma-ellenes követek vetélked-
nek egymással a francia kormány eljárásának
roszálásában, így legközelebb Crispi egész el-
keseredéssel emel szót Rouher-nak azon nyilatko-
zata ellen, hogy Olaszország „soha nem fogja birni
Rómát.” Minghetti és Visconte Venoste
kifejtik miniszterialis tevékenységük alatt követett
programjokat és a jelen helyzet nehézségének
bűnével a jelenlegi kormány programját vá-
dolják.

Előzetesi ár: ...
Beiglatási díj: 6-
30 kr. — A

Előfize

„FÜGGETL

1868.

Miután a „Fü...
első napjától ke...
napilap, fognak...
minden hétfőn...
tanügyi heti közl...
szerencsénk ezen...
teletteljesen figye...
puk kiállítási k...
megszaporodnak...
eddig előfizetési...
és pedig olyképe...
pok"-nak

Előf...
egész évről...
fél évről...
negyed év

A „Független...
tője ingyen fogja...
Azonkívül el...
„Hétfői Lap”-ra...
egész évről...
fél évről...
negyed év

Együttal b...
előfizetőinket...
évről előfizettek...
hogy az eddig h...
új előfizetési ár...
kegyeskedjenek.

Az előfizetés...
talhoz intézendő...
Pest, 1867-ik

Pest, c...
Lapunk leg...
balaton vidé...
kunk ezenn...
A félreértés...
lyánkat kétsz...
néve előny...
hánszor elfog...
délylyel szem...
Hogy irány...
meit meglep...
T

Aesthetil

Négy, vagy it...
fogja az egész...
Adagio, Scherzo...
tettek: értelem...
rendtelent követ...
Finale az egész...
Már előadtuk...
rai, tudva van...
vészek e határo...
vészet minden...
puszta hangjai...
versenyezni, csak...
hol az egész könt...
múlhatlan ő mag...
jézésében

De ez nem a...
feladata csupán...
csak az van ezzel...
helyt zeneileg...
hogy átönte, vagy...
züt Achilles sorsa...
Achilles fegy...
tán jön fenyegető...
készen áll a roba...
kononként halk...
hangja, a ki tudja...
győzedelmekedik...
De kérelmet...
szilaj boszúvébe

Mert ez nem ellenszemből történik más val-
láselekezetek iránt, mert egyetemünk ezután is
nyitva leand minden felekezeti gyermekeinek, mint
ezelőtt, és bár egyetemünk alapjára nézve kath.
jellegűnek kívánjuk tartani, a katolikusok e jel-
leglet méltányossággal fognak párosítani, s vala-
mint eddig kivételképen nem katolikus tanárokat
is befogadott, úgy jövőre sem fognak ellenezni,
hogy kintnő szaktudósok, bár más vallásnak le-
gyenek is, ott tanszéket kivételképen ne nyerhe-
senek.

Szerző ezen felfogására tudományos kulturánk
ismeretén alapszik és politikai tapintaton. A val-
lástól teljesen idegen tudományokat kath. tanerők
hianyában nem katolikusok előadhatják, s nem
szabad, hogy vallási tekintetek miatt, a hol lehet,
a tudomány feláldoztassék.

A törvények ellenzése után, a 36 lapon
áttér szerző az autonómia szervezetének terraj-
zára. Úgy véli szerző, hogy miután az idő, s az
által elemzett sérelmes törvények mindin-
kébb bonyolultak, úgy jó volna, ha a
katolikusok közös actióba lépének, s együttes
erővel lépének a kormány elé, igazságtalan sérel-
meik orvoslását kérve.

E végre véli szerző, célszerű lenne, ha püs-
pökeink között tanácskozába előbb a főbb pontok-
ban megegyeznének, aztán pedig a herceg-primas
közös kath. tanácskozmányt hívjon egybe, még
az idő rövidsége miatt országgyűlési tagokból.

Ezen vegyes tanácskozmányban a főpapok
által már eleve megállapított elvek szerint egy
felirat készíttessék a cultusministerhez s a koronás
királyhoz.

Őnök megvannak egyhangú levelemet, mely
csak annak lehet érdekes, aki az egyház legújabb
bazisai által érdekelve van.

Szerző szervezetének bírálatát jövőre hagyom.

x. y.

VEGYES.

Magyar Tudományos Akadémia.
December 16-dikán nyelv- és széptudományi osz-
tályülés, s egyszersmind összes ülés. Elnök: Hor-
váth Mihály.

Mielőtt a gyűlés megkezdődne, a titoknok
bejeleni Bérey Károly levelező tag elhunytát,
kérve az akadémiát, hogy emlékeztetését méltó
megülésről gondoskodják.

Utána Hunfalvy Pál jelenté be, hogy Bopp
Ferenz berlini tanár, kit mint az összehasonlító
philologia tulajdonképeni megalapítóját s egyik
legtudományosabb művelőjét, a magyar akadémia
is tagjai sorába választott, s ki különösen a szansz-

krit nyelv ismertetése, és annak a többi nyel-
vekhez való viszonya földértése körül méltó hir-
nevet szerze, — f. évi október 18-án meghalt.

A szak-ülés első tárgya Gyulai Pál értekezése
volt „A francia klasszikai drámáról.” Tulajdon-
képen csak ismertető vázlat az értekezés; de azon
erős egyény fölfogás, mely a fölolvasonak minden
sorát áthatja, s mely éppen oly távol áll a francia
kritika tulzó dicsőítésétől, mint a német bírálok
dorongjaitól, — a régi tárgynak új érdeket ad.

„A classicismus — mondja bevezető soraiban
az értekező — a költészet egyetlen nemében sem
gyakorolt oly jótékony hatást, mint a drámai költé-
szet terén. Az eposzban, lyrában nem szült
semmi nagyobb szerű, leginkább csak formaérz-
ket költött fel; de a drámai költészet fejlődésére,
különösen a tragédiára, lényegesen, bensőleg
folyt be. Bárna kimondhatni, hogy a classicismus
kovásza nélkül majdnem lehetetlen lett volna kifej-
lődni a keresztény tragédiának a mysteriumokból.
E benső hatás kivételképen abban rejlik, hogy a tra-
gikum kiképzését elősegítette.

A keresztény drámai költészetben mindenütt
a vigjáték fejlődött előbb s csak aztán a tragédia,
ellentétben a görögökkel, hol a komédia csak követte
a tragédiát.

A görög tragédia könnyebben fejlődhetett mint a
keresztény, mert a mythosz, melyből kiindult, szo-
ros kapcsolatban volt a nemzeti gondokkal. Egy
szóval a görög vallás nemzeti volt s a hitmondák
a nemzeti történelemnek, ugyszóval, őskorát ké-
peztek.

A mysteriumok tárgya általános volt, mint
maga a kereszténység, s nem volt kapcsolatban a
nemzeti gondokkal.

A görög hitmondákban, melyek a görög tra-
gédia első tárgyait szolgáltatottak, sokkal több volt
a tragikai elem, mint a bibliai történetekben, a
szentek életében, melyek az ősmegtagadást, szen-
vedést és martyságot dicsőítették.

A középkori spiritualismus siralom völgyének
nézte a földet, a megpróbáltatás szenvedéseinek
az életet, az igazságtalanság és bűn diadalainak
az emberi eseményeket s a jutalmat és büntetést
egészen a túlvilágra helyezte. Ily fölfogás nem
kedvezhetett a tragikum kifejlődésének, mely a
tévedések és bűn nemésítését már e földön fel-
mutatja.

A görög hitmondák kérelhetlen fátuma, ke-
gyetlen nemése a görög tragédia főelemét ké-
pezte, s folyvást táplálta fejlődését. A keresztény
szellem fensége alkalmasabb volt ugyan egy újabb
és mélyebb tragikum levegőjét előkészíteni, azon-
ban középkori egyoldalúságából a classicismusnak
kellett kiemelni, hogy az emberi életet a szenvedé-
lyek küzdelmét s a jutalmat és büntetést itt a
földön és keresse Isten kezét, azaz: az erkölcsi
világról benső kénszerítést. Valóban a classi-
cismus érintésére indul fejlődésbe mindenütt a ke-
resztény dráma s kezd tragédiává emelkedni.

E vegyület e képződés különböző alakulásokat
vesz föl, melyek közül legkifejezettebbek a spanyol,
angol és francia dráma. A két elsőben a classi-
cismus nem tudott erőt venni a romantikus ele-
meken, de nagyban elősegítette fejlődésüket. A
francia drámára nemcsak bensőleg hatott, hanem

külsőleg is: teljes győzelmet von rajta s merev
rendszerre erősödött.

Jodelle (1533—73) volt az első francia költő,
ki klassikai miúttak szerint írta drámáit. Tragédiái
között Cleopatra és Dido a nevezetesebbek.
Cleopatra prológja bár durván, de életlen kifejezi
azt, mi később a classicismus egyik főirányává
fejlődött: a népies megvetsését. Ő magabiz-
tonra akar emelkedni s megpróbálja a görög tra-
gédia külsőségeit szelleme nélkül. Azonban az
újásig ingere, az ó-kori történelemből kölcsönzött
nevek, bizonyos szokatlan ünnepléység, a pathe-
tikus ékesszólás kísérletei meglepték a közönsé-
get. Jodelle barátjai a siker lelkesülésében felaján-
lották neki a görög tragédia kecskebajját s mond-
ják, hogy áldoztak volna is egész pogány módon.
E klassikai külsőségek lassanként meghonosod-
tak a francia színpadon s némi csira bensőleg is
fejlődni kezdett. Jodelle-t Garneri (1534—90)
követte, s a XVII. század közepén és végén Cor-
neille, Racine és Molière által teljes győzelmet til
a classicismus Franciaországban.

E drámai iskola kizáróan a görög és római drá-
mát tűzte ki eseményül s Aristotelesből merítette
szabályait, kit némely részben félre is magyará-
zott. Így lett a francia dramaturgiában szigorú,
és áthághatlan szabály a három egység elve: a
cselekvény, hely és idő egysége.

A francia classicismus a cselekvény egysé-
gét egészen a görög drámák értelmében vészi, me-
lyeknek cselekvénye nagyon egyszerű volt. A bo-
nyolultabb cselekvényt nem tartja megegyeztethe-
tőnek a cselekvény-egységgel, s kivánja a roman-
ticismusnak mind gazdagságát, mint változatos-
ságát.

A francia classici dráma kevés személylyel
a legegyszerűbb vonalban siet észre s bizonyos
ünnepléység magas stílt követel, s innen egyszerű-
ségében noha szegény és egyhangú, szabályos ün-
nepléységbe bele bele esik a hideg pompába. Az
idő egységének elve Aristoteles félreértésen alapul,
ki csak annyit mond, hogy jó, ha a dráma hajnal-
tól alkonyig foly, de azt talánképpen mondja s nem
állítja fel mint szigorú szabályt.

A görög drámáiról műveiben nem is talál-
hatni e szabály igazolását. A dráma foly, de nem
tudjuk, egy vagy két nap alatt folyt-e le. A költők
általában nem jelölik meg az időt, bár némely
dráma cselekvénye lefolyásának idejét okoskodás
utján több napra is teheti.

A hely-egységről épen hallgat Aristoteles s
vannak oly görög drámák, melyekben változik a
szín. De azon körülményből, hogy a legtöbb görög
drámában nem változik a szín, azt következtették
a francia classicusok, hogy az egyik föltétele a
tökélynek, s mint áthághatlan szabályt alapított-
ták meg.

E szabály leginkább a tragédiára volt kárté-
kony befolyással; a vigjáték kevésbé érzte, mert
tárgyai inkább megváltozhattak.

Gyulai után Hunfalvy Pál olvasott fel kivo-
natokat Rössler két értekezéséből az erdélyi hely-
nevek sajátosságairól s az oláhországi állam kelet-
kezéséről, melyek kiválóan a némely rumun írók
állításait cáfolják.

S aztán az akadémia ügyrendjére s belkeze-

lésére vonatkozó egypár tárgy zárta be, hosszas vi-
tatkozás után, a gyűlést.

— Megjelent: „II. József császár kora Magyar-
országban” Korrajz 3 kötetben, írta Vas Gereben.
Pangó regényirodalmunk terén mindenesetre ün-
vendetes tünemény, s mig tüzetesebben szólunk
röla ajánljuk az olvasó közönség figyelmébe.

Legujabb.

Florenz, decz. 17. A kamara tegnapi
ülésében Depretis kijelenti, hogy ő nem lesz elle-
nére, ha majd a kamara a ministeriumtól támogat-
gatni akarja. Beszéde folytatában még ezeket
mondá: Franciaország, az igaz, megalázott ben-
nünket, de mi nem hadakozhatunk vele. — Ha
majd az ország belhelyeztet megjavul, Rómát is
megszerezhetni majd az ország fővárosává. — Me-
nabrea ezeket mondá: A pápai területre való
közbevetés Olaszország részéről jogosan igazolt.
A pápai államok távirat utján sürgötték az olasz
sereg közbevetését, a szabadság s rend nevében.
Ő — folytató — a szeptemberi egyezményt nem
tekinti felbontottnak, hanem csak felfüggesztetnek
Franciaország beavatkozása folytán; minos —
ugymond — ezik benne, mely a szerződés felbon-
tását fölténné, vagy akár csak a pápai adósság
félvél hányadának lefizetését fejtűggesztené. Fran-
ciaországban — így végzi beszédét — mindenké-
lőtt ki kell majd vonulnia a pápai területről s
az alkudozások meg a sept. egyezmény helyreállí-
tása alkalmával majd azon leszünk, hogy kedvező
feltételeket nyerjünk a végből, miszerint elérjük
amaz egyezmény két rendbeli célját, gyanis: a
francia seregek kitarokodását s a pápai kormány-
nyal való modus vivendi t.

— Pestmegye tegnapi közgyűléséből bi-
zottság küldetett ki intézkedés végett, hogy az
egyik megyei törvényszék a királyi várossá lett
Kecskemétről Czegléd, Abony, vagy Kőrösre té-
tessék át.

— A városligeti artezi kut fúrását
Zsigmond vezetése mellett legközelebb meg-
kezdlik.

— Budapest közsegi biztosítást szándé-
kozik életbe léptetni.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

T Ö Z S D E.

Table with financial data including exchange rates, market prices, and interest rates. Columns include 'Pesti áru- és értéktőzsde', 'Magyar értékpapírok árkelete', 'Bécsi börze', 'Részvények', and 'Elsőségi kötvények'.

HIRDETÉSEK.

Advertisement for 'ERŐSÍTŐ ITAL' (Strengthening Drink) by Fischer J. Includes text: 'Jelentés! Alólirottak van szerencséje ezennel jelenteni, hogy a mélt. Gombos Bertalan úr által feltalált „ERŐSÍTŐ ITAL” bizományát a következő urak váltalták el: Frey A. Áa. Datta, Weisz Simon, Szt.-Eudre, Spitzer Lipót, D.-Foldvár, Mészáros Miklós, Nádor utca, Pest, Luxa M. Kerepesi út, Pest, Prohászka Ig. Üllői út, Pest, Gartner C. Bodzafa utca, Pest, Hollósy Gyula Wurm utca, Pest, Gerstinger G. kereskedő Józsefváros, Pest, Horváth J. dohány tőzséi utca, Pest, Lappert G. dohány tőzséi Gránátos utca, Pest, Ruwald H. Dorottya utca, Pest, Etmannsdorfer János és társai Al-dunaszor 6 sz. Pest. Tisztelettel Fischer J. Pest, 2 szerencsés utca 4. sz. Pest 1867. Gyorssajtónyomása az Első magyar egyesületi könyvnyomdának (Fanda és társainál) 3 korona-utca 18. szám alatt.

Magán több tanári-társaság felkérésére az „Ifjuság Lapja” szerkesztés-
sége magamra vállaltam, ezt tisztelettel közlöm, hogy hazánk szerető
ifjúságának az iskolai tanulmányok mellett, különösen mulattató,
de a méltó hivatásukhoz illő építő és foglalkozásra nyújtás alkalmát.
Még vagyok fiatal, hogy ilyen foglalkozásra ifjúságunknak nem-
csak azért van szükség, hogy komoly tanulmányaikból formamért idejüket
nemcsak önképzésre használhassák fel, hanem kíváncsok az azért is, hogy al-
kalmi szolgálaton olykor ritkán szellemi tevéység fejlesztesse, mely nem egy-
fű lésben oly határozottan jellemzők a szemük, jómak s igazságtal fel-
mérés és megértésére iránti foglalkozás alakulásában, hogy az apóli, a
szanyaró szikrák elre kelleni nemcsak hazánk iránti hivatásának köte-
lességünk, de művelésük csak legközelebb részben is elhanyagolni vétkes mu-
lasztás bűne volna.
Lapunk ezért nemcsak tanulságos elterjesztést, ismertetést, elbo-
szítást, izlést íromitó költői munkát fog hozni a jelen tudományos
színpadon sőt szellemi termékek közt, de a többségében szerető ifjúság
számba tartandó s felvilágosító, oktató, bírádo figyelemmel kísérti.
Minden tudom, hogy ifjúságunk jölképe vagy helytelen művelést iránítól
függ, vajon képesek lesznek-e hazánk jelenlegi nagy förtéit, nemzeti él-
tünknek jelen támaszát az élet ezandói világhoz helyettesíteni vagy nem.
Jutalmak is fogunk időnkint kitűzni és ezeket azon dolgozókat szer-
zőink kiosztani, melyek a begyűlték között a legjobbak lesznek.
Jó igyekezetem azonban csak úgy fog sikerre vezetni, ha az ifjú
nemzedék között sok olvasóra találomok, és a szellemi munkájuk gyerme-
kek érdekében tölem megvárakoztatni a csekély anyagi támogatást, mely vala-
latom kivételképen mulattató szükség.